

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Bohuslava Hnízdlu v právní věci žalobce: **I. K.**, zastoupen JUDr. Radanou Pekárkovou, advokátkou se sídlem Hlinky 143a, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 9. 2007, č. j. 56 Az 46/2007 - 33

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 9. 2007, č. j. 56 Az 46/2007 - 33, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 24. 9. 2007, č. j. 56 Az 46/2007 - 33, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 13. 2. 2007, č. j. OAM-202/LE-05-ZA04-2006, kterým nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení §§ 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že s ohledem na rozpory v jednotlivých verzích výpovědí stěžovatele, nelze považovat jeho tvrzení za věrohodná. V této souvislosti pak odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 2. 2006, č. j. 60 Az 86/2005 - 30, podle kterého nevěrohodnost tvrzení, především vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele o udělení mezinárodní ochrany podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že považuje za nesprávný zejména závěr týkající se nevěrohodnosti jeho tvrzení. Poukázal na to, že ministerstvo nahlíželo na skutkové okolnosti „z pohledu českého prostředí.“

V kulturně i politicky odlišném prostředí jeho země původu existují postupy či jednání, která se mohou v Evropě jevit nevěrohodnými. V tomto smyslu zejména nelze označit jeho výpověď za nevěrohodnou pouze v důsledku toho, že v prvním pohovoru uvedl, že podnik v němž pracoval obchodoval s papírem a v doplňujícím pohovoru k totožné otázce uvedl, že obchodoval s papírem a potravinami. V nestabilní politické situaci nelze vyloučit ani úmyslné uvádění zavádějících informací pro tiskové agentury, např. pokud jde o způsob a místo zadržení O. G. Dále je třeba přihlédnout i ke skutečnosti, že byl v pozici „pouhého řidiče“ a nebyl tedy seznamován s detaily plánů osob, pro které pracoval a které chystaly státní převrat. Pokud jde o nesrovnalosti v datu údajného přiletu O. G. do Sierra Leone, nelze pouze s odkazem na informace tiskové agentury Associated Press ze dne 13. 1. 2006, označit jeho tvrzení za nevěrohodné. Ministerstvo se ani nesnažilo podrobně zmapovat program O. G. den po dni tak, aby mohlo přesvědčivě vyloučit, že stěžovatel má pravdu. Nedůvěryhodnost jeho tvrzení je tak založena na pouhých domněnkách. Ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je proto nutno považovat závěry ministerstva i krajského soudu za nedostatečné a nepodložené materiály ve správním spise, zejména pokud jde o věrohodnost jeho výpovědí, politickou situaci v zemi původu a obavy z návratu do této země. V řízení před krajským soudem došlo i k vadě, kterou spatřuje v tom, že ve vztahu k navrhovanému listinnému důkazu (zpráva z ledna 2007 organizace Human Rights Watch) krajský soud pouze konstatoval, že doplňování dokazování nepovažuje za nutné. Tato zpráva obsahuje důležité informace týkající se zatčení O. G., resp. nezákonného postupu státních orgánů včetně použití násilí. Krajskému soudu přitom nic nebránilo provést překlad předloženého důkazu. Neprovedení tohoto důkazu je vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, protože pokud by tomu tak nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná (§ 104a s. ř. s.). Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39. Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. O přijatelnou kasační stížnost se podle citovaného usnesení může jednat i tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat i tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu a b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil

stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že pracoval jako osobní řidič O. G., který je bývalým mluvčím RUF (povstalecké hnutí Sjedenocená revoluční fronta). O. G. se pokusil v lednu 2006 o státní převrat, a jelikož se stěžovatel na něm díky své práci také podílel, musel také uprchnout ze země. Odjel autem z Freetownu do města na hranicích s Libérií, kde mu pomohla jedna žena, jež ho adoptovala za svého staršího syna. Poté odjel do Libérie, tato žena se vrátila do Sierra Leone, kde zařídila stěžovateli pas. Dne 11. 2. 2006 stěžovatel odletěl se svojí adoptivní matkou z Libérie do Prahy, kde po příletu dostal od této ženy „nějaký papír“ a 200 USD. Ženu později již v letištní hale nenašel, proto šel na policii. Se stěžovatelem byl proveden dne 20. 3. 2006 pohovor k žádosti o udělení azylu a poté doplňující pohovor dne 5. 6. 2006. V obou případech stěžovatel shodně s původní výpovědí tvrdil, že důvodem opuštění země původu byla jeho účast na přípravě státního převratu a v důsledku toho obava z možného zadržení a uvěznění, neboť oba muži, se kterými v práci spolupracoval (D. a M.), byli vládními bezpečnostními jednotkami v této souvislosti zatčeni. Stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, že pracoval jako řidič v obchodní společnosti, kterou vlastnil O. G. a jeho pracovní náplní bylo odvážet ze skladu firmy objednané zboží na konkrétní adresy. Vedoucím obchodu byl D. K., který dne 7. 1. 2006 stěžovateli sdělil, že bude dělat osobního řidiče jeho společníkovi O. G., který přiletí z Londýna. Následně jej stěžovatel vozil na různá místa a schůzky, neví však s kým a čeho se týkaly, neboť jako řidič zůstával ve voze. Dne 12. 1. 2006 D. stěžovateli sdělil, že došlo k úniku informací a G. musí opustit zemi. Stěžovatel jej tedy odpoledne vzal na letiště, auto začalo být pronásledováno policií, a proto zastavil a z auta utekl. Došel až do vesnice na hranicích s Libérií, kde mu pomohla jedna žena. Odvezla jej do Libérie a sama se vrátila zpět do Sierra Leone pro doklady. Za pět dní se vrátila, přivezla s sebou pas a zatykač na stěžovatelovu osobu, a poté spolu odletěli do Prahy. Zatykač, který stěžovateli žena přivezla, mu pak byl údajně odebrán policisty na letišti.

V některých aspektech se však stěžovatelem tvrzené skutečnosti v rámci jednotlivých pohovorů lišily, a tyto rozdíly byly podkladem pro závěr o nevěrohodnosti výpovědi stěžovatele. První rozpor se objevil v souvislosti s předmětem obchodování firmy, ve které měl stěžovatel pracovat jako řidič. V prvním pohovoru tvrdil, že firma obchodovala s papírem, v doplňujícím pohovoru, že obchodovala s papírem a potravinami. Tento rozpor však Nejvyšší správní soud nepovažuje vzhledem k sociálním a kulturním odlišnostem afrických zemí za podstatný. Další rozpor se týkal popisu okolností objevení zbraní. V prvním pohovoru stěžovatel uvedl, že zbraně náhodně objevil dne 7. 1. 2006, když otevřel jednu z přepravovaných krabic, a poté ji z obavy hodil do nějaké jámy, zatímco v doplňujícím pohovoru tvrdil, že zbraně mu ukázal vedoucí obchodu D. dne 12. 1. 2006, který mu zároveň uložil, aby je ukryl ve skrýši v D. domě. Krajský soud shledal také podstatné rozpory mezi tvrzením stěžovatele a informacemi získanými ze zpráv tiskových agentur. Neshody jsou ohledně data příletu O. G. do Sierra Leone. Stěžovatel uvedl datum 7. 1. 2006, ale podle zpráv tiskové agentury Associated Press přiletěl již počátkem ledna 2006. Také tento rozpor nelze označit za zásadní s ohledem na neurčité uvedení data příletu ve zprávách tiskových agentur, protože i datum 7. 1. lze zahrnout do časového rámce „počátek ledna“. Výpověď stěžovatele se rovněž neshoduje se

zprávami ohledně okolností jeho zadržení, tedy kde a kdy se tak stalo. Krajský soud však pokládá za nejpodstatnější a jednoznačný důkaz nevěrohodnosti stěžovatelových tvrzení skutečnost, že stěžovatel nebyl schopen na předložených fotografiích označit O. G. Při pohovoru dne 5. 6. 2006 byly stěžovateli předloženy fotografie různých mužů, z nichž měl vybrat tu, na které je O. G. Nejdříve byla stěžovateli předložena série šesti fotografií (čl. 34 správního spisu) s dotazem, zda na předložené listině poznává O. G. Stěžovatel odpověděl, že jej v těchto mužích nepoznává, avšak muž č. 4 je bývalý prezident Sierra Leone Siaka Stevens, což je pravdivé tvrzení. Série šesti fotografií zachycuje významné osobnosti politického života afrických zemí, přičemž fotografie jsou stejně velké, obličej je zachycen zpravidla zepředu a v dostatečné velikosti na to, aby bylo vyfotografováním mužům zřetelně vidět do tváře. Poté správní orgán předložil stěžovateli přílohu č. 2 (čl. 36 správního spisu), na níž jsou dvě fotografie, v porovnání s předchozí sérií fotografií ve velmi špatné kvalitě. Fotografie označená číslem 1. zachycuje muže z pravého profilu s výrazným odleskem v pravé tváři, přičemž do obličeje mu téměř není vidět. Tato fotografie je nepoměrně menší než fotografie předložené v předchozí sérii, jakož i ve srovnání s fotografií č. 2 na téže listě. Ani na jedné z fotografií předložených stěžovateli k rekognici na příloze č. 2 není vyfotografováním osobám zřetelně vidět do obličeje. Stěžovatel k dotazu, zda poznává G. na fotografiích přílohy č. 2 uvedl, že je to ten muž na větším obrázku s bradkou, čímž označil náměstka ministra obrany Joe Blella. Fotografie na příloze č. 2 ministerstvo použilo ze zpravodajského článku novin The Patriotic Vanguard ze dne 13. 1. 2006, který publikoval Sierra Leone News Portal. Kromě toho, že předložené fotografie neodpovídají požadavkům řádně provedeného důkazu, neboť nemají dostatečnou velikost a tudíž ani rozlišovací schopnost, nejsou totožné velikosti a nenabízejí pohled zepředu a zprůma, zdroj v internetových novinách ani neuvedl, ke kterému datu byly pořízeny. Ministerstvo si navíc ani neopatřilo fotografii O. G. z jiného zdroje, aby skutečně zjistil, zda vyfotografovaný muž č. 1 na příloze č. 2 je O. G., a jak v rozhodné době, tedy v lednu 2006, vypadal.

Podle obsahu správního spisu vyplynulo, že vládní bezpečnostní síly v Sierra Leone počátkem ledna roku 2006 zatklly bývalého mluvčího povstaleckého hnutí RUF O. G. kvůli podezření z organizování rozvratné činnosti. O. G. byl mluvčím a vysokým politickým lídrem tohoto povstaleckého hnutí, jejíž bojovníci terorizovali zemi během desetileté občanské války. Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí ve zprávě ze dne 24. 1. 2006 uvedl, že O. G. byl obviněn z velezrady za účast na nedávném pokusu o svržení vlády a zavraždění viceprezidenta. Podle zpráv tiskové agentury byl zatčen dne 12. 1. 2006 společně se dvěma dalšími muži (M. a.-F. a D. K.-T.) v luxusním hotelu v přímořském hlavním městě Freetownu.

Nejvyšší správní soud proto na základě uvedeného konstatuje, že ministerstvo nemohlo, a ani nemělo, posuzovat celkovou nedůvěryhodnost tvrzení stěžovatele na základě rekognice z předložených nevhodných fotografií. Stěžovatel uvedl dostatek informací na to, aby se ministerstvo zabývalo zjišťováním skutkových okolností projednávané věci a nikoliv pouze na základě nekvalitní, a navíc nedatované, fotografie shledalo naprostou nevěrohodnost stěžovatelem tvrzených skutečností. Důležitou informací je například tvrzená existence zatykače, nebo listiny s obdobným obsahem, na níž stěžovatel v průběhu pohovoru poukázal. Z protokolu Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie o prohlídce osoby a zavazadel ze dne 12. 2. 2006 není zřejmé,

zda stěžovatel u sebe nějakou takovou listinu měl či nikoliv. Tuto důležitou skutečnost však ministerstvo, a ani krajský soud, neprověřovalo, např. šetřením u Policie České republiky nebo u příslušného zastupitelského úřadu. Nejvyšší správní soud proto nemůže akceptovat jako zásadní důvod nevěrohodnosti stěžovatelových tvrzení pouze skutečnost, že na nevhodně zpracovaných fotografiích nepoznal O. G. Ministerstvo se tak při zjišťování skutkové podstaty věci dopustilo pochybení, neboť porušilo zákon v ustanoveních o řízení takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Dokazování je souhrnem úkonů správního orgánu prováděných z úřední povinnosti s cílem zajistit, aby rozhodnutí odpovídalo okolnostem posuzovaného případu a bylo v souladu se zákony. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 3. 1998, č. j. 6 A 61/95 - 36, v němž je uvedeno, jakým způsobem může správní orgán pochybit ve vztahu ke zjišťování skutkového stavu. Podle ustanovení § 51 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, lze k provedení důkazu užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Okruh skutečností, které musí být dokazovány, výběr důkazních prostředků k tomu potřebných, jakož i hodnocení důkazů provedených ve správním řízení je věcí správního orgánu. Ministerstvem provedená rekognice na základě předložených fotografií byla sice vhodným důkazním prostředkem, avšak objektivní podmínky, za kterých byla provedena, vylučují možnost použít její výsledek jako podklad pro rozhodnutí. Přesto, že citovaný zákon podrobněji neupravuje podmínky a náležitosti provedení důkazu rekognicí, je podle názoru Nejvyššího správního soudu nutné trvat na objektivně rovných podmínkách jeho provedení, zejména tedy na velikosti a kvalitě předložených fotografií, jakož i na zachycení vyfotografované osoby zepředu, s přímým pohledem a obličejovou částí zabírající většinu plochy fotografie. Navíc, z hlediska posouzení projednávané věci, je rozhodné, zda se stěžovatel nějakým způsobem podílel na zajištění dopravy skupiny hledaných mužů, kteří byli posléze zatčeni, a zda je z tohoto důvodu bezpečnostními jednotkami vlády Sierry Leone skutečně hledán a hrozí mu uvěznění nebo zabití. Zjišťováním těchto okolností se však ministerstvo vůbec nezabývalo. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 - 89, dostupný na www.nssoud.cz, v němž vyslovil, že „uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu.“ Blíže neobjasněny zůstaly např. události předcházející opuštění země původu, ať už se jedná o jeho adopce (důvod a důsledky), identita ženy, která stěžovateli zajistila cestu do Prahy a doprovázela jej, příp. důvody jejího altruismu, kde získala zatykač na stěžovatele, který se údajně skrýval před státními orgány, apod., přesto, že se jedná o skutečnosti, které mohou být rozhodné pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Ve vztahu k vytýkané vadě řízení před krajským soudem, již stěžovatel spatřuje v tom, že tento soud nepovažoval za nutné doplňovat dokazování cizojazyčnou listinou, kterou stěžovatel k žalobě přiložil, je třeba poukázat na rozsudek ze dne 14. 6. 2007, č. j. 6 Azs 165/2006 - 113, dostupný na www.nssoud.cz, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že „Je-li soudu přezkoumávajícímu správní rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany navržen důkaz v jiném jazyce než českém, nemůže být provedení takového důkazu právě z tohoto

důvodu bez dalšího odmítnuto. Soud by měl brát v úvahu zejména majetkové poměry žalobce a zvážit, zda je v jeho možnostech zajistit překlad důkazu do českého jazyka sám. Dospěje-li soud k závěru, že překlad navrhovaného důkazu sám zajišťovat nebude, musí o této skutečnosti uvědomit žalobce a současně mu stanovit lhůtu, v níž může překlad navrhovaného důkazu zajistit on.“ Krajský soud dospěl k závěru, že překlad cizojazyčné listiny má zajistit stěžovatel, ač mu byl ustanoven usnesením ze dne 4. 9. 2008, č. j. 56 Az 46/2007 – 86, podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. zástupce, nicméně postupu krajského soudu nelze nic vytknout, neboť ten stěžovatele přípisem ze dne 3. 4. 2007 vyzval k překladu zprávy do českého jazyka ve lhůtě do 1 měsíce. Tuto kasační námitku proto Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně
senátu